

Nro. 36.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ Bétsben Majusnak 3-dik napján 1796-ik
éftendőben.

Nagy Britannia:

A Londoni K. udvarnak Helvetus Cantonoknál lévő tellyes hatalmú ministerje *Wickham* úr, a' Fr. republikánus *Basileában* lévő ministerjével *Barthelemi* úrral a' múlt *Mártz.* 8-dikán következő ministerialis jelentést közölt 's arra még azon hólapnak 26-dikán válasz is vett.

A' *Wickham* úr *Barthelemi* úrhoz küldött jelentése szórúl szóra ekképen vagon: „Alabb irt ő *Britanniai* Felségének a' Helvetus Cantonoknál lévő tellyes hatalmú ministerje parántsolatot vett, a' maga udvara kívánságának *Barthelemy* úrral való közlésére, 's ő általa Fr. Országának, a' kö-

zönséges békesség eránt való hajlandóságának meg tudására. Minekokáért az alább irt kéri *Barthelemy* urat, a' szükséges elő kérdéseket meg tudván, adjon írott feleletet nékie a' következő kérdésekre: 1) Vagyon e' Fr. Országnek hajlandósága a' közönséges békesség dolgának igasságos és illendő fel tételek alatt ö *Britanniai* Felségével és szövetségeseivel való el'kezdéfére, és ezen végre egy olyan helyre, mellyet a' békéllő felek meg határozni fognának, congressust rendelni, s arra ministert küldeni. 2) Kész e' Fr. Ország a' békességes közben járásnak azon közönséges fundamentomait, a' mellyek szerént maga hajlandóságát intézni kívánja, az alább irtal közleni, hogy azokat szövetségeseivel egyetemben illendő módon meg vizsgálhassa ö *Britanniai* Felsége, lehet e' azokat a' békességes traktának fundamentomául fel venni avagy nem? 3) Vagy pedig vagyon e' Fr. Országnek a' közönséges békesség el'érése végett valamelly más utat és módot javasolni kívánsága. — Az alább irtnak tellyes hatalom adott, az ezen kérdésekre küldetendő választ *Barthelemy* úrtól által venni, és a' maga udvarának által küldeni; egyéb aránt nintsen reá bizatva, hogy magát vagy valamelly traktába, vagy ezen tárgyának vizsgálásába bé bortsássá." — *Költ Bernában Mártz. 8-dikán 1796-dik esztendőben. W. Wickham.*

Barthelemy úr következő módon válaszolt Mártz. 26-dikán 1796-dik esztendőben a' Fr. Directorium parantsolatjára: „Alább irt a' Fr. Republikának a' Helvétziai szövetséges Cantonoknál lévő követje által küldötte a' végrehajtó Directoriumnak azon jegyzéseket, a' mellyeket *Wickham* úr, ö *Britanniai* Felségének a' Helvetus Cantonoknál lévő tellyes hatalmú ministerje Mártz. 8-dikán néki küldött. Parantsolatja vagyon, hogy azokra a' Directorium hajlandóságának és értelmének ki nyilatkoztatása mellett feleljen.”

„Kívánva kíván a' Directorium a' Fr. res"

publikának igasságos, ditsőséges és állandó békességet szerezni. *Wickhám* Úrnak e' nyomban való lépése valóságos gyönyörűséget okozott volna a' Directoriumnak, ha azon maga ki nyilatkoztatása, melly szerént semmi traktára való parantsolatja és hatalma nintsen, kéttséget nem okozott volna a' *Londoni* udvar békességes szándékának egyenességéről. — Hogyha a' *Londoni* udvar a' maga igaz javait esmérné, ha a' maga boldogságának és szeréntséjének kútfejeit fel nyitni, és a' békességet igaz szívvvel munkálódni kívánná, előre egy olly helyet mutatna, a' hól a' békességes trakta el kezdődhetnék s. a' t."

„Akármint légyen a' dolog, a' Directorium, mellynek politikáját egyedül az egyenesség és betsület vezérli, ahhoz illendő módon fogja magát maga ki nyilatkoztatásában viselni. Mivel mind a' *Frantzia* respublika mind más népek kívánva kívánják a' békességet, világosan ekként nyilatkoztattja ki magát: *Minthogy a' törvényeknek fenn tartását kívánja tőle a' Constitutio: semmi ezzel ellenkező projectumot nem tsinálhat és bé nem vehet. — Meg rem engedti a' Constitutio, hogy leg kisebbet is által engedhessen abból, a' mi a' mostani törvények szerént a' respublika territóriumához tartozik.*”

„Azok a' tartományok, mellyek a' *Fr.* ármádiák által el vétettek, de a' *Fr.* respublikával még ölzve nem kaptoltattak, és más politika 's kereskedést illető dolgok lehetnek a' békességes traktának azon tárgyai, mellyek alkalmatosságot fognak a' Directoriumnak szolgáltatni, annak megbizonyítására, melly igen kívánja a' majdan leendő és szeréntsés békesség szerzést. — Mindenkor kéz a' Directorium egy olly békességes traktának el kezdésére, a' melly igasságos, illendő, és a' respublika méltóságával nem ellenkező. — *Költ Bâselben Germinálnak 16-dik napján a' Fr. respublika 4-dik esztendejében (Mart. 26-dikán 1798-dikban):*

Erre következő jegyzést küldött 's adatott az Angliai fő kormányzék: „A' Londoni udvar fájdalommal tapasztalta a' Fr. Directorium válfaladásából, melly mellze távoztanak légyen a' Fr. respublikának kívánságai, és az ezeket előadó mód a' békességre való hajlandóságtól. — Ebben a' válfalásban világosan elő adatik, hogy Fr. Ország egészen magáévá akarja tenni, a' mit az ott lévő törvények, a' Fr. territorium néve alatt magokban foglalhatnak. Ide járúl még az is, hogy semmi projectumnak helyt nem akar adni, a' melly azon törvényekkel ellenkező volna, még pedig olly belső regulatiónak színe alatt, mellynek alkotmányát a' több nemzetek tellyességgel nem tudják. — *Valameddig tehát ezen gondolkodás módja mellett meg marad a' Fr. respublika, mind addig a' Fels. király sem szünik meg azon hadakozásnak folytatásától, melly épen olly igazságos, mint' szükséges.*”

„Hogyha az ellenség békességesebb hajlandóságot fog mutatni, mindenkor kész léfzen ő Felsőge arra magát meg határozni, és szövetségeseivel egyetemben olly ezközökhöz nyúlni, a' mellyek az igazságos, tisztességes és állandó feltételek mellett helyre állítatandó közönséges tsendességnek meg szerzésére leg alkalmatosabbak léfzenek; akár egy Congressus által, melly már gyakorta és szeréntsésen helyre állította Európa békességét; akár azon okoknak eleve való meg vizsgálata által, mellyek mind két részről fundamentomúl lehetnének a' békesség elközlésére; akár végtére azon útnak részre hajlás nélkül való meg vizsgálata által, mellyet ő Felsőge, ezen idvességés tzelnek el éresére mutatni fog. — *Költ Londonban a' Downing úttzában April. 19-dikén 1796-dikban.*

Jegyezzük meg, hogy ez a' jelentés minden Londonban lévő külföldi követekkel közöletett.

Cornwallis Admiralis ellen April. 7-dikén

Portsmouthban az *Orion* nevű 74 ágyús hadakozó hajón *Howe* Admiralis előlülése alatt, és 10 Admiralisoknak 's 3 Kapitányoknak jelenlétekben tartott katona Commissió következő sententziát hozott: „A' Lord *Cornwallis William* vitze Admiralis ügyében tartott törvény szék a' vádakra és a' védelmező okoknak meg halgatása után, abban az értelemben vagon a' hadi törvény szék, hogy a' két elsőbb vádakra nézve, mellyek szerint engedelem nélkül tért vissza a' kikötőhelybe, ámbár parantsolatja lett légyen is a' *Barbadósban* való meletelre, és hogy a' nékie adatott parantsolatnak nem engedelmeskedett, valósággal hibázott. Mindazáltal más környülállásokra nézve, ezen alkalmatossággal fel szabadítja ötöt az udvar az engedetlenség terhe alól. A' harmadik vádra nézve, hogy t. i. az *Astréa* nevű fregattén napnyugoti Indiára menni nem ákarván, az Admiralitas parantsolatjának nem engedett, az udvar úgy gondolkozik, hogy ezt a' vádat elegendőképen meg mutatni nem lehetett, következőképen annak terhe alól is fel szabadítja a' nevezett Admiralist.

A' *Londoni* tudósítások szerént, következő fel tételek alatt kívánt a' király, a' Fr. republikával meg békélleni: 1) A' *Jó reménység* hegye, *Trincómale*, *Martinique* és *St. Lucia* szigetek engedtesse nek *N. Britannia*nak. 2) Vegye vissza a' Spanyol király a' *Sz. Domonkos* szigetében való részét. 3) Adattassanak vissza *Austrianak* *Belgiumi* tartományai 4) *Hollandia* mástól nem függő republikává tétessen, úgy mindazáltal, hogy a' helytartó fejedelem magános örökségei adattassanak néki vissza.

Az April. 5-dik napján tartatott Parlamentalis gyűlésben azoknak a' várasoknak esedező levelek olvastatott fel, a' mellyek a' kutyákra közönséges taksát vettetni kívántak. E' dolgot leg elsőben is *Dent* úr projectálta két indító okokkal nézve. 1) Hogy az Angliában uralkodó nagy

Szükség és drágaság miatt nyomorúságba esett szegénység könnyebítessen, melly a' kutyák számának meg kissebitése által több kenyeret és eleséget kapna. 2) Mivel annyira meg szaporodott az ebek száma Angliában, hogy a' napkeleti Indiában lakó *Braminák*ról költött pelda beszéd, melly szerént ők a' legyek számára közönséges ispotályt tartani mondatnak, Angliára is reá illene, a' hól ispotálya vagy az ebeknek, leg jobb volna ezeknek az állatoknak számát a' népességhez képest meg határozni. Nagy Britanniának nép ssége 10 millió főre tétetik, melly mintegy két millió familiákból áll. Tegyük fel, hogy minden familia egy ebet tartana, két millióra menne az Országokban lévő ebeknek száma, és ha az ebekre vettendő közönséges taksa által felénire szoritatnának, egy milliónál több nem maradna az Országban. Hogyha minden ebre két silling's két pentze adó vettetne, 125000 font sterlingel szaporodna a' közönséges kints tár. Tegyük fel, hogy egy eb csak egy fillér árrú kenyeret vagy eleséget eméizszen is meg napjában, holott a' leg alább való eb eleségét is többre lehet tenni: még is mindazáltal egy millió eb eleségének is az árrá, többre menne esztendőnként egy millió font sterlingnél, holott az egész Országban lévő szegénységnek táplálására annyi nem fordítatik. Egy bizonyos uraság 300 font sterlinget fizet esztendőnként vadász ebeinek táplaltatásokra való lifztért; egy másik 400 font sterlinget. — Egy bizonyos városban egy nagy úrnak roka vadászó ebei éjjel meg hálván, minden kenyér sütőknél lévő kenyér meg vétetett számokra, úgy hogy más nap semmi kenyeret sem kaphatnak a' lakosok. Mellyre nézve méltó volna minden ebre fél korona adót vetni (*Angliában* 2 forintot és 40 krajtzárt tetzen egy ezüst korona).

Pith minister is meg esmérte ezen taksának szükseges voltát, de olly formán, hogy a' tehetősebb lakosok 3, a' szegényebbek pedig 1 sillin-

get fizessenek egy egy ebtől. — *Lechmére* úr 3 classisra osztotta fel az ebeket, úgymint a' gyönyörűségre; a' vadászatra, és a' házi szükségre valókra. — Az első classisba tette azokat a' sok ezer kebelbe hordatni szokott ebetskéket, a' mellyekért több taksát kellene fizetni, és noha ő jól tudja, hogy ő az által gyűlölségesé teszi magát a' szép nem előtt: mindazáltal el nem halgathatja, hogy 6 lábni magasságú inasok, egy aralzni kutyátskáknak szabad levegő égen való hordásokban foglalatoskodjanak, csak azért, hogy jobb appetitussal ehessék ezek a' kényes állatok az elejkebe tétetendő drága eledeleket és tsemegéket, mellyeknek árrából az egész megyében lévő szegénységet el lehetne tartani. — Végére csak ugyan *Pith* minister fellyebb említett projectumát vétetődött bé. Ez időtől fogva sok gúnyoló irások (*Satyrák*) olvastatnak a' közönséges levelekben, mellyekben szövetségeseinknek nevezetnek az ebek a' Frantziák ellen való háborúban, a' mellyek közül a' hadakozás folytatása alatt sok ezer el fogja életét veszteni.

Német Birodalom.

Quo semel est imbuta recens servabit odorem testa diu, az az: a' tserép edény a' belé öntött első lévnek ízét soká magában szokta tartani. Ezt az igazságos pelda beszédet igen szépen lehet az ifjúság nevelésére alkalmaztatni. A' *Prussziai* királyi koronának mostani örökösét *Fridrik* hertzeget 6 esztendőskorától fogva, 1786-dik esztendeig, mindenkor néhai *II. Fridrik* király neveltette és tanította olly sanyarúan, hogy az időnek legnagyobb változásai közt is minden nap két német mérföldet kellett nékie vékony köntösben fel öltözve, nevelőjével együtt gyalog menni. — Lakó szobájának egyikében két középszerű nyoszolya volt, egyik az ő, a' másik a' nevelője számára; a' másikban, a' hól t. i. lakott és tanított, egy közönséges fából való asztalnál és két

fa széknél több, a' mint tulajdon szemeivel látta a' Magyar Kurir, nem találtatott s. a' t. — Ezt az együgyü életnek módját annyira bé szivta a' fent nevezett királyi herczeg, hogy valamiképen néhai II. *Fridrik* király, úgy ő is minden udvari pompát ki zárt lakó hajlékából, és ritka virtusokkal tündöklő kedves hitvesével egyetemben tsendes és nyugodalmas életet él. Minapában meg himlőzvéen egyetlenegy fiatskája, azoknak az udvari dámáknak, a' kik az ifjú herczegetskének apolgatásában szinte ugyan vetélkedtek egymással, meg nem engedte fiatskájának kényeztetését.

A' virtus a' szürkankó és a' fekete sába alól is ki tündöklök. A' *Lippi-Detmoldi* Grófságnak *Schwalemburg* nevü helységében egy mólnárnak a' fia sors szerént a' Birodalombeli contingens seregek közé katonának vitetvén, felettébb meg szomorodtak szüléi egyetlenegy férfi magzatjának tőlök lett el választatásán. A' mólnár szolga, a' kit gyermekségétől fogva gazdája nevelt, látván szomorúságokat egy felől, más felől pedig gondolóra vévén vele közlött jó teteményeiket, önként arra kötelezte magát, hogy ő katonának vitetett fiokat kész fel váltani. Egynéhány napokig küzködvén magába a' mólnár, olly fel tételvel fogadta el szolgája ajánlását, hogy elsőben is fiává fogadta, s arra kötelezte magát, hogy ha életben meg marad, fiával egyenlőképen fogja ötet maga örökségeiben részesíteni.

Kolonidból Apr. 16-ik napján. *Jourdan* fő vezér nem ment a' *Hundsruckenbe*, a' mint közönségesen beszélik vala ez emberek. — *Bonnál* tovább nem vólt, és már onnan is vissza jött, hanem hólnap *Trierbe* fog menni, s ottan mind a' sántzokat, mind a' külső örrön álló seregeket meg vizsgálja. — Uti társúl a' *Genie-Corpus* directorát *Legatinet*, a' ki igen sok szép talentomokkal bíró ember, es egész jobb keze a' nevezett vezérnek, vízsi el magával. — Hová fognak onnan menni

bizonytalan; azt mindazáltal előre lehet képzelni, ha nem előbre, hátrább bizony nem. — Szokott fortélyok a' Frantzia vezéreknek, hogy a' midőn valamely fontos végre tzeloznak, mindenkor a' békességgel biztattyak az embereket, 's akkor vendégeskednek, báloznak és vigadnak leg jobban. — A' *Sambrei* és *Maasi* ármádiának fő magazinumja *Koloniában* lészén, mellynek őrizetére egy tartalék sereg fog ezen környéken hagyatni. Minden nap számos eleséges társzekerek érkeznek ide, és már most nem esik annyi tolvajság a' katonaság közt, mint ennekelötte.

Tsaknem minden Német Országi fejedelmi udvarokhoz különös levelet küldött a' *Biponti* hertzeg, segedelmet kérvén a' *Clérfayt* F. Marsal parantsolattyára el fogatott minísterjének *Sala-berntnek* fogságból való ki szabadittatása végett. A' *Berlini*, *Drézdai*, *Monachiumi* és több fő udvarok kötelezték is magokat ügyének és jussainak védelmezésére. — A' *Manheimban* vólt, 's fegyvereiktől meg fosztatott Palatinatusi trüppoknak vissza adatta azokat Csáfzár ő Felsége. Egyszermind Gr. *Ehrbach* Monachiumban lévő követje által bizonyossá tétette maga szives barátságáról a' Palatinatusi V. Fejedelmet. — A' *Koblentz* és *Ehrenbreitstein* közt szabadossá tétetett által járás a' Rénus vizen szükebb határok közé szorítatott. — A' *Basileai* levelek egészlen megzáfolytak a' *Bacher* Fr. követség titoknokjánok *Párisba* fogva lett vitetéséről tamadott hirt; ő ugyan oda utazott, de nem rofz tetteiért idéztetvén törvény eleibe, hanem a' békesség dolgában küldettetven *Barthelemy* úr által. — *Wez-lárban* egy 14. esztendő, jó szülektől származott, jó neveltetésű, és nagy reménységű ifjatska szájába vett fél újni hofzóságú gombos töt le nyelven, keresztül akadt a' torkában, úgy hogy, semmifele úton módon és eszköök által fel nem lehetett onnan húzni; hanem igen sok keserves fáj-dalmak közt le kellett a' gyomrába tolni. — Mi-

némü szomorú kimenetele lett ezen vigyázatlan-
ságának, talán nem sokára meg fogjuk hallani.
Tanúság az olly aszony személyeknek, a' kik
gombos tökkel izokták fogaikat vájkálni. Melly
könnyen meg eshetik, és már gyakorta meg is
esett, hogy beszéd közben ki szalasztván újaik kö-
zül azokat, sok és hosszas kinok közt végzették
el életüket. — Ezen ifjúnak édes atya annyira
meg illetődött egyetlen egy kedves fiának sze-
réntsétlenségén, hogy a' rajta tett operatio után
egy fertály orával guta ütésbe esvén, kevés re-
ményiség lehet életének meg tartásához.

Olasz Ország.

Nehezen vólt a' *Génuai* reszpublika valaha
kéttségesebb ki menetelű környülállások közzé
helyheztetve, mint most vagyon, úgy hogy méltán
reá lehet ezen Magyar példabelzédet alkal-
maztatni: *Elöl víz hátúl tűz.* Nem azért vólt ed-
dig is neutralis, az az, egyik részre sem hajló,
mintha nagyobb hajlandósággal viseltetett vólna
a' Frantziákhoz, mint a' szövetséges fejedelmek-
hez; nem is azért mintha tehetetlen lett vólna
maga jussainak kezében lévő fegyverével való
védelmezésére; tartományainak fekvése, népes-
sége, és jövedelmei mind olly állapotban vagy-
nak, hogy a' jelenvaló veszedelmes háboruban
mindenkor különös játékot jádzhattott vólna, és
könnyen vístza szerezhette vólna a' *Korszikai* szig-
etet, mellynek birtokából a' Fr. fortélyok által
ki küzföböltetett; nem azért mondom, hanem in-
kább azon okból, mivel *Génua* városában magá-
ban számos kereskedők laknak, a' kik torkig ál-
ván az arany és ezüst fővenyes vízben, nemcsak
meg nem elégedtek eddig vólt szerentsés állapot-
jokkal, hanem inkább mind több több mammont
kivántak szerezni, 's valósággal szerezték is a'
Frantziákkal való titkos kereskedés által. Ezre-
vévén a' *Génuaiak* hivségtelenségét a' szövetsé-
ges fejedelmek olly állapotban akarták őket ten-

ni, a' mellyben ártalmára ne lehessenek azon közjónak elközlésében, mellyet magok eleibe tettek a' Frantziákkal való hadakozásban; ellenben a' Frantziák is meg érezvén a' sáfrán illatot, az el múlt ősztől fogva szüntelen öregbítették Olasz Országi armádiájokat, szaporították táborig munitzioikat, és ne hogy el vessessék a' kövér falatot, jure fortioris magokévé akarják *Génuá* városát tenni, mellyet hogy ha végre hajthatnának, mind magának *Génuának*, mind az egész Olasz Országának ártalmára lehetnének.

Batáviai Respublika.

Hágából April. 16-ik napján. Itten az a' hírszárnyal, hogy minden órán el kezdődik az ellenségeskedés. — *Párisba* küldetett biztosainknak keményen meg van parantsolva, hogy hazánknak védelmezése végett mindent el kövessenek. — A' Fr. Respublikának igirt 100 millióból ismét két millió forint fizettetett ki, melly summát néhány *Rotterdami*, *Harlemi* és *Dordrecht*i gazdag kereskedők attak költsön fejébe a' respublikának. A' *Frisiai* tártomány környülállásai még most is sok bajt és vetélkedést okoznak a' *Conventben*, és nem regiben egyességre intő levél küldetett az előjárókhoz. A' *Frisiai* tártományok képviselője *Hubert*, még ekkorig sem vétetett fel a' *Conventbe*.

A' tengeri dolgokra ügyelő *Commissio* azt a' jelentést tette, hogy egyedül a' *Hollandiai* tártomány fizette ki a' flotta ki készítésére szükséges költségnek reá esett részét. — Leg közelébb azt végzette a' *Convent*, hogy a' közönséges hivatalokra emeltetendő személyeket a' mostani kormányfők hűségére esküvéssel kell le kötelezni.

Hágában azt beszélik, hogy *Pichegrü* *Generális Stokholmi* útyában meg fogja látogatni a' *Batáviai* *Conventet*, 's olly dolgot közleni véle a' *Directorium* parantsolatjára, melly mind a' két respublikára nevezé igen fontos következésü.

Hágdból April. 8-dikán. Mi végre és hová küldöttük légyen ki flottánkat már most nem titok. Úgy gondolkoznak az Anglusok, hogy a' *Brestiai* Fr. flottával magát öfzve kaptsolván észak felé fog evezni, és vissza téré kereskedő hajóinkat haza kísérni. De légyen hálá a' halhatatlan istenének *Harpocratesnek*, és a' halhatatlan *Péter Pál* bölts tanátsának, reá szedtük a' tengeren vigyázó *Britanniai* hajókát; a' mi flottánk meg kerulte immár a' napkeleti Indiában lévő Angliai szigeteket, az *Azori* szigetekhez jutott, és azt már senki meg nem akadályoztathatja az Anglusok által el foglaltatott napkeleti Indiai örökségünknek vissza vételekben.

Frantzia Ország.

Párisból April. 14-dikén. Itten újabb nyughatatlanságok mutogatják magokat, és a' mostani kormányzékot, minden úton módon igyekezik annak ellenségei gyűlölségessé tenni. Esténként számos emberek szoktak öfzve gyűlleni a' város néhány osztályaiban, a' mellyekben nem tsak a' férfiak, hanem az asszonyok is fel álván eleven szinekkal festik le az ott uralkodó nyomorúságot, ennek okául a' mostani kormányzékot tefzik: elemben a' *Roberspier* uralkodásának idejét szeréntségnek hirdetik és magasztalják, a' midőn a' nádrágtalanoknak is szabad vólt egy kettőt szóllani. A' mi több *Babeuf* zenebonára indító irásokat ragasztatott az úttzak szegeleteire, mellyekben világosan betsteleniti a' Directoriumot, 's arra ingerli a' népet, hogy a' hól pénzt és eleséget talál vegye el erőszakosan. — A' Sz. Antal nevű külső városban April 10-dikén az 1793-dik esztendei Constitutio az uttzak szegeletein ki szegezve találtatott. *Pastoret*, *Boissy d'Anglas* 's több tagjai az ifjú Tanátsnak a' gyűlésbe menvén rúttul betstelenítették az uttzakon. Mindazáltal akármint ingerljék a' respublika ellenségei a' népet, de azért még is semmi zenebonát nem tsinál, és mivel

már a' kása gyakran, meg perselte a' száját, a' mennyire lehet el kerüli az eleibe vetett hálót. A' nevezett külső város lakosai esküvéssel kötelezték magokat az 1795-dik esztendei Constitutióra. A' politzia parantsolatjára mind a' *Babeuf* zenebonára serkentő írása, mind az 1793-dik esztendei Constitutio ideje korán le tépettek a' falakról, és minden függetlenséget tárgyazó felteletciket hijjábavalókká tette a' kórmányszéknek vigyázósága. Az ifjú Tanátsnak gyűlésében nagy lárma történt April. 12-dikén, úgy annyira, hogy öklökkel tsókolgatták egymást a' tagok. A' déli osztályokban volt nyughatatlanság okainak vizsgálására ki rendelt *Commisso* képében azt a' jelentést tette *Thibeaudot*, hogy leg közelebb is sok tudósítások érkeztek onnan, mellyeknek meg vizsgálások előtt lehetetlen arról tökéletes jelentést tenni. Ekkor rüt lárma esvén a' *Directorium* Jakobinusi gondolkozású és mértékletes indulatú tagjai közt, kevésbe múlt, hogy egyik a' másikat meg nem botozta.

A' *Havrében* April. 7-dikén költ tudósítás Izerént, két onnan ki evezett késérő hajót tsiptek el az Anglusok. Felettébb bosszonkodnak a' Patrióták, hogy elegendő flottát nem készitet a' kórmányszék, 's nem küld a' tengerre az Anglus rabló hajók meg zabolázására, a' mellyek *Orient* várát (Alsó Britanniában) tengerre fekvő oldaláról keményen ostromolják, és a' *Chouansok* is gyakorta bé tsapnák annak külső városába. — Hogyha a' *Chouansok* Izerentsétlenségeket predikáló *Párisi* újság leveleknek tökelletesen hitelt lehetne adni, már régen el törültettek volna a' föld színéről. A' *Nievri* osztály kórmányozói következő foglalatu tudositást küldöttek April. 10-dikén a' *Directoriumnak*: Polgár Directorok! A' szabattságnak az a' védelmező anyyala, a' ki a' republikának dolgait kórmányozza, a' ki láthatatlanul függ fejitek felett, újabb gyözödelmet adott maga barátjainak a' royalismushoz ragadott és babonás embereken. A' *Sancerre* várast el foglalt pártó-

sok ellen ki küldetett fegyveres nép meg támadván őket a' város előtt fekvő tetőkön, meg verte 's meg törte. — Már ma reggel 10 órakor a' győzödelmesek zászlói lobogtak azokon. — A' *Nievr-i és Cheri* osztályokban lakó patrióták meg mutatták ezen alkalmatossággal, hogy mineklötte a' respublika Constitutiójának alkotmányát, mellynek ti vagytok az ofzlopai, meg mozdíthatnák annak ellenségei, egézflen el fogják őket törteni. — Nem egyszer, hanem gyakorta kérkedtek már a' *Párisi* patrióta újság levelek illyetén hírekkel; de azért még most is él a' *Vende*, élnek és elég dolgot adnak a' respublikának a' *Chouansok*, 's élni is fognak, mig közönséges békesség nem léfzen.

Svédzia.

Egyfzeriben háborús jelenségek mutogatják magokat ennek a' régtől fogva tsendesen élt Országának tsillagos egein. Minden hadi dolgokra ügyelő hivatalok a' leg nagyobb foglalatoskodásban lenni tapasztaltatnak; a' *Finlandiában* lévő ármádia parantsolatot kapott azon tartománybeli vég várnak *Lovisának* környékére való marsirozásra, hirtelen oda menni parantsoltattak azon regemeneknek *Stokholmban* múlató tisztsijeik is; sőt a' mi több a' *Stokholmi* katona őrizetnek is minden késedelem nélkül oda kell marsirozni.

Hogy *Finlandiának* Orosz Birodalomhoz tartozó részében már is 60000 főből álló Orosz sereg táborozzék, világos dolog; de hogy a' *Stokholmi* királyi udvarnak hadat izent legyen a' *Péttersburgi* udvar, arról kételkedni méltán lehet.

Stokholmból April. 12-dikén. Itten éjjel napal a' flotta ki készítésében foglalatoskodnak embereink, hasonló készülétek tapasztaltatnak *Karlskronában*. — A' mi közönséges újság leveleinkben következő jegyzéseket olvasunk: „A' múlt *Februariusban* költ Olasz Országai levelekből láthatni, hogy már akkor tudva vólt ottan, hogy minékünk háborúnk léfzen a' mi szomszédjainkal. Tudva vólt

az már akkor is, hogy a' *Finlandiai* regimentek a' szélső határookra fognak marsirozni, és hogy a' *Svédziai* ármádia a' flottán dolgozó regimenteken kívül, parantsolatot vett maga kézzen való tartására. — Hogyha, *úgymondnak* a' *Stokholmi* közönséges levelek, mi ellenségesképen meg támadtunk, a' fő városnak piatzától fogva az Ország végső kopasz közfiklájáig ez az egyetlen egy szózat hallattatna: *Rajta legények keljünk fel a' mi királyunk', hazánk', szabattságunk', és mástól való nem függésünk védelmezésére!* És ki ne engedelmeskedne ezen szózatnak, holott eleve is jól tudjuk, hogy a' mi ifjú 's kedves királyunk maga is előttünk menne.

A' mostani háborús környülállásokra nézve, illeten *Chronosticont* olvasunk egy közönséges levélben:

Oedipus et Davus.

Dav. qVanDo paCeM habebIt eVropa?

Oed. In fine seCVLI.

Dav. hVIIVs aVt fVtVrI?

Magyar Ország.

Weszprém Vármegyéből April. 10-dikén. Itt nálunk a' téli és farsangi napok olly kellemetesek voltak, mint a' leg szebb tavaszi és nyári napok. Hanem bezzeg *Mártzius* hólnapja annyira meg ijesztette az embereket szeles, fergeteges nagy havával, 's kemény fagyos hidegével, hogy sokaknak barmaik élelméről és tüzelő fájokról különös módot és mesterséget kellett ki találni.

A' Bakonyi erdőben is igen furtsa dolog történt. Egy öreg kanász a' tűz mellé le ülven fel fordult 's meg hólt. A' vele lévő ember estére haza menvén mindjárt jelentést tett a' kanász haláláról, mellyet hírül adván háza népe a' papnak és mesternek, a' szokás szerént a' templomban ki hirdettetett, a' sirja el készítetett, 's haza vitetésére kotsi küldetett. Haza is vitték, de nem hóltan, hanem elevenen, mellyen mind rokoni, mind má-

sok el bámúlván, első szavaik is e' vólt a' hólta-
nak tartatott öreg emberhez: No öreg apó készen
van a' kend sirja, tsak ballagjon ki belé, ne emel-
tesse magát masokkal; erre meg ijédvén az öreg
ezt felelte: kérem kenteket, ne temessenek el ele-
venen, úgy sem élek már én sokáig; a' minthogy
öt vagy hat nap múlván valósággal ki is balla-
gott a' más világra.

Carmen in praematurum obitum, Viri Optimi,

MICHAELIS NOVAK,

*Serenissimo Principi Regio, Hungariae
Locumtenenti a Servitiis.*

Et mea Vere nouo primis Spelaea nitere
Floribus est dignum. — Falx mea, caede *Novak!*
Hoc effata fuit, nuper cum Regia Tempe
Lustrat Mors: — et mox Victima pulchra cadit:
Dat gemitum Budae Juvenum Flos: — curritur omni
Ex vico: — Exsanguem quisque stupendo dolet:
Me ferit haec etiam me junctum sanguine Clades:
Provocor et lacrymans ad Pietatis opus. —
Conueniens fuerat distinctis moribus ista
Poena: mori subito, luce carere cito.
Ast Tibi, quod Virtus, quod Gratia rara, placendi
Cunctis, possedit: contulit omne decus.
Hinc animo dolor ille meo, dolor ille Bonorum
Pectore, qui norant Te, sine fine ruit.
O cursum mirum Fatorum! — morbus acerbus
Me superesse facit. — Tu, rapiere valens? —
Sed quid agam miser? humanam cognoscere sortem
Incertam doceor, funere, Amice, Tuo. —
Vita brevis nostra est; uno quae deficit ictu:
Ceu rosa, quae gelida nocte perire solet.
Exigui nostrae sunt spes, et vota valoris:
Optima quaeque sibi mors rapit ante diem.
In procinctu ergo Juvenis stet, semper ad omnem
Infractus casum cum Sene; Parca monet.

Scriptis *Michael Tertina*,
in Regiae Magno-Varadinensis Academiae
Archi-Gymnasio Humaniorum Litterarum
Professor Publicus Ordinarius: